

liquidació del patrimoni públic, construït amb l'esforç de tots, no s'ha traduït en una baixada del preu dels béns i serveis i sí en una constant carrera especulativa amb la borsa com a àgora paradigmàtica de la nova economia virtual.

Tot plegat ens convida a la reflexió, pas previ a la consciència, per veure que de seguir així, tants anys de sacrifici, tants anys de lluita per assolir uns nivells de benestar esperençadors no són renunciabls sinó que són un dret a estendre al conjunt de la comunitat internacional –respectant el tarannà propi de cada

poble– perquè almenys des de la perspectiva del benestar material tots tinguem la nostra oportunitat. Naturalment aquesta manera europea d'entendre i veure la societat, si se'ns permet i sense imposicions, es contraposa clarament a l'«american way of life» i a les seves conegudes conseqüències d'entendre el món com un gran mercat. Al capdavant parlem d'una concepció de la vida que creu fermament que l'home no està al servei de l'economia sinó que aquesta està al servei de l'home i el seu benestar.

LES ONG, UNA EINA DE FUTUR

JOAN GOMIS

Les ONG, de les quals ara se'n parla tant, no existien entre nosaltres a començament dels anys vuitanta o bé, quan existien, no portaven aquest nom.

El nom va ser inventat fa temps, en un document tan important com la Carta Fundacional de Nacions Unides, el 1945. Allà, en un raconet, es parlava d'Organitzacions No Governamentals de caràcter internacional, que podien tenir un estatut consultiu a Nacions Unides.

En realitat, les coses van començar abans d'aquest bateig. I la raó era que, partits polítics i institucions públiques, acusaven déficits notables en el respecte i la protecció de drets humans. Aleshores van anar sortint entitats de la societat civil per cobrir aquest déficit.

I així continuà, i així continua, amb una notable florida d'ONG, al Nord i al Sud. Les seves característiques fonamentals són: ser independents de governs, no tenir afany de lucre, posseir una certa dimensió de voluntariat i treballar en el camp dels drets humans. Es podria afegir, i em sembla bé, que tinguin una voluntat transformadora de millora de la societat.

Encara que les més esmentades com a ONG són les de desenvolupament, no són pas les úniques. A més, hi ha les ONG de pau, les ONG de drets humans, les ONG de treball social i les ONG de medi ambient. El conjunt forma una mena de cos nou, cada cop més influent i nombrós, sense el qual ja no s'entendrien les societats actuals.

Penso que les ONG són una realitat obertament positiva. Tenen unes funcions de denúncia de injustícies i d'errors, unes funcions de pressió als governs, unes funcions de

proposades de noves accions, i la realització de moltes iniciatives concretes en el camp que treballen.

Però també, com passa arreu, tenen perills i limitacions. El principal perill crec que és la domesticació davant les dificultats diverses, i que vagin perdent el seu vigor transformador. L'altre perill són les seves limitacions: la majoria de les ONG són petites o mitjanes a tot estirar i han de lluitar contra els grans poders econòmics i polítics.

Però, quan aconsegueixen superar perills i limitacions, poden ser una eina utilíssima en la tasca per la justícia, la llibertat i en general el respecte veritable dels drets humans. És una manera nova de fer política, una política que no vol governar, però sí influir i transformar. Cal apostar a favor de les ONG.

A Catalunya han tingut una notable florida des dels primers anys, i existeixen federacions d'ONG de desenvolupament, de drets humans i de pau, útils per a tasques conjuntes i també per aprofitar sinèrgies entre elles. Les ONG acostumen a tenir una consciència internacionalista i entre nosaltres van rebre una bona empenta amb el contacte amb els pobles de diversos països, especialment de Centreamèrica. Vam ser molts que allí vam aprendre la primera lliçó, la de treballar pels drets d'unes persones concretes.

Tot això és un resum d'allò que he tractat de dir a «ONG, una nova manera de fer política». No hi havia encara cap llibre en català sobre el tema de les ONG, i em va agradar escriure'l. L'ha editat Pagès Editors. Si us és útil, n'estaré ben content.

ESTRANGERS? IMMIGRANTS? TANMATEIX CIUTADANS, PERSONES!

XAVIER BESALÚ

GRAMC

Una nació, en el sentit clàssic del terme, és una comunitat que ocupa un territori determinat i que compareteix una llengua, una tradició cultural i una història comunes i que compta amb un seguit d'institucions que regulen l'espai públic.

Aquesta identitat nacional i cultural compartides han estat un poderós instrument de cohesió social i política, que ha anat substituint les antigues solidaritats locals, de classe, ètniques o religioses.

Catalunya encaixa perfectament en aquest esquema. Però Catalunya, com la gran majoria de les societats occidentals ha esdevingut (i no pas fa pocs dies, ara ens n'hem adonat!) una nació multicultural, en la mesura que, dins d'un mateix territori hi conviuen persones i col·lectius amb llengües, històries, tradicions i cultures diferents, que comparteixen, no obstant això, un projecte social i cultural i alguns referents polítics i comunitaris.

De sempre, en les nacions democràtiques, compatibilitzar els drets individuals i els drets nacionals (és a dir, territorials, històrics, comunitaris) ha estat conflictiu i la negociació i els ajustaments entre els uns i els altres ha estat i és permanent. Els drets dels grups i instàncies intermèdies (familiars, ètnics, religiosos, lingüístics, etc.) introdueixen nous elements de complexitat i de tensió, que novament caldrà gestionar i regular mitjançant de la negociació i el pacte permanents.

La nació contra els drets humans?

Els Estats-nació diferencien entre nacionals i estrangers, en funció de la identificació nacional i comunitària de les persones, i entre ciutadans i no ciutadans (metecs, esclaus o, actualment, immigrants), si fem referència als drets civils, individuals i col·lectius. Sovint, però, una i altra diferenciació se superposen.

Aquesta distinció, que és una prerrogativa discrecional dels Estats, és un element d'exclusió d'enormes conseqüències pràctiques: només podran exercir plenament tots els drets individuals, socials i polítics, només podran beneficiar-se de la protecció pública, els qui pertanyin a la comunitat nacional i posseeixin, doncs, la condició de ciutadans.

Des de la perspectiva nacional estricta, l'estranger, l'immigrant, és sempre un estrany, una amenaça. Tant per a la pròpia identitat (d'aquí que es vulguin establir els anomenats «llindars de tolerància» i que s'exigeixi dels estranys la seva

total assimilació o la seva marginació social) com per al propi benestar (i d'aquí que es vulgui decidir unilateralment sobre el nombre, la procedència i el temps d'estada dels immigrants).

Totes aquestes reaccions i actituds són absolutament contràries a l'esperit i a la lletra dels drets humans, que són, per definició, universals i independents de sexe, ètnia, nacionalitat i condició.

És admissible privar els no nacionals de determinats drets? La solidaritat entre les persones ha de passar forçosament pel sedàs de la nacionalitat? La ciutadania ha de ser una concessió graciosa i discrecional dels Estats? És just el principi «primer els de casa», que mou la major part de les nostres accions i omissions, independentment de les condicions en què es trobin els qui no són «de casa»?

Tota persona, un ciutadà

Si la ciutadania és la condició necessària per a l'exercici real dels drets humans, és imprescindible que els Estats i les nacions atorguin la nacionalitat (la doble nacionalitat) a totes les persones que resideixen al seu territori. Sense aquest reconeixement totes les apel·lacions a la solidaritat i als drets humans no seran sinó declaracions retòriques, manifestacions hipòcrites, que emmascaren la discriminació i la xenofòbia estructurals.

A la vista de com han anat les coses, al costat del dret a l'emigració, reconegut explícitament en la declaració universal dels drets humans, caldrà afegir-hi el dret a la immigració, perquè l'un implica l'altre i la manca del segon converteix en paper mullat el primer. Ningú no és un emigrant permanent, tothom emigra cap a algun lloc.

Per altra banda, se solen diferenciar els immigrants polítics, per a qui es reconeix el dret d'asil, dels immigrants econòmics, perseguits per la misèria, a qui no es reconeix aquest mateix dret. Tant necessitats són els uns com els altres i, doncs, és immoral negar l'entrada a algú basant-se en aquesta mena de disquisicions classistes i mesquines.

Les polítiques de migració dels països receptors no s'han de fonamentar exclusivament en els interessos econòmics particulars (ara mateix, cobrir la falta de mà d'obra i assegurar les pensions dels nacionals), ni en